

MINDSZENTI LAP

Egyes szám 10 fillér
Félévre 3 K * Egy évre 6 K

Megjelen
minden vasárnap

Őszi gondok.

Aldást ígért, bő terítést a jó akaratu embereknek a jó Isten, de mielőtt kazalba rakták a keresztet, sőt sok helyen, mielőtt a kasza gazdag rendet fogott volna, megeredtek az égnek csatornái és sok helyütt megdagadtak az erek, a folyók medre; kiöntött az ár s — odalett az emberek vetése.

S tizenöt vármegyének van most árvizkárosultja. Ki többet vesztett, ki kevesebbet, a nyári záporok és fergetegek azonban ártására lettek a két kézi munkásnak, a minden rendű gazdának, s bizony igen megcsökkent reménységgel nézünk az év szüretje elé. Sokra gondokkal nehezebb napok következnek.

De talán az a gondokkal terhesebb nap fogja soknak fölnyitni a szemét arra a régi ósmagyar közmondásra: Kaparj kurta neked is lessz.

Hát igen! Kaparna is a magyar, s ebben a részben nem vethető a szemére semmi. Nem dologtalan fajta a magyar fajta. Szeret és tud dolgozni. Meg is fogja a dolog végét, amint mondani szokták: ég kezében a munka.

Megfogja a dolog végét, de az elejét sokszor nem indítja el. Így a többiek között, hiába vagyunk sokszor figyelmeztető szóval, hogy idejében gondoskodjék a munkásember a maga téli mellékjövédelméről, sokan a fülük mögött engedik el a jó tanácsot, sokan meg igazán nem is hallottak a felől harangozni, hogy az itt-ott szórva nyosan ígérkező napszám mellett a gazdasági munkásoknak rendszeres téli mellékjövédelm kinálkozik télire.

Miből?

Valami 140 helyén az országnak, ahol gazdasági háziipari termelő szövetkezet alakult, az egész falu megmondaná, hogy milyen alkalmas, milyen helyén való dolog a gazdasági háziipar. Van olyan háziipari termelő szövetkezte az országnak, mely egy télen át 100—150 ezer koronát oszt ki tagjának s van olyan gazdasági háziiparos család, ame-

lyik 3—4 koronát a rövid téli napon gyertyagyújtásig megkeres.

Hm! Ez már valami, — fogja mondani az olvasó, aki maga is két kézi munkás és télen át egy rozsdás garast se keres, hanem kényszerül szűkösön és gondok között részkeresetből élni.

És mit csinálhat télen a gazdasági munkás?

Amit az Isten ingyen ad: a folyók partján a fűzet, vizjárta helyen a sást, az erdei fát, a cirkot, a szalmát, a kukorica csuháját mind felhasználhatja. Az neki mind pénzt ad; köthet söprüt, szőlő, gyümölcs, kenyér, ruhakosarakat, csinálhat párszárítót, szakajtót; eskábálhat taligakerekeket, kasza, kapanyelet, még abroncsot is csinál a háziiparos magyar, köt keféit, sokszor különbet, mint olyik kefekötő.

Mindezekre azt mondja az ellenvetés: Tud is ahhoz a magyar? Nem kapálás, nem kaszálás az! Mi pedig azt mondjuk, hogy nincs ügyesebb népe a világnak a magyarnál. Már 80,000 magyar háziiparos van az országban, aki nem gubbaszkodik a sutban télen át, hanem háziiparoskodik. És nemcsak a kenyerét, a sőt keresi meg, sőt inkább a zsirt és ez adja az eledelüket.

Van-e módja bármely falu népének a háziipart elkezdni?

Igenis van. Minden esztendőben valami 400—500 tanítást rendeznek az országban. Csak olyan helyeken rendezik ezeket a háziipari tanításokat, ahol a nép érdeklődése biztosít felőle, hogy nem esik az ország költsége hiába. Mert ezeket a háziipari tanításokat az ország, helyesebben az ország költségvetéséből, a földmívelésügyi miniszter rendezi.

Ha tehát e sorokat olyan lelkes ember olvassa, akinek van szive községe, városa, gazdasági munkásnépén segíteni és neki idősorán télire bőséges és számottevő kérészetet biztosítani, annak e sorok elolvastára az legyen az első teendője, hogy írja össze azokat a gazdasági munkásokat, akiknek kedvük van a háziiparnak valamely ágát megtanulni.

Ha 20—30 ilyen derék munkásember akad, a többi már gyerekjáték. Akkor jelentse be a község munkásnépének szándékát vagy a megyebeli gazdasági felügyelőhöz, de megteheti azt is, hogy egyenesen Adler-Rác József dr. miniszteri tanácsosnak, háziipari megbízottnak írjon s egyszerű levélben illendően felkéri, hogy az ő községükbe küldjön tanító-mestert.

A községi képviselőtestületnek meg legyen annyi áldozatkészsége, hogy a jelentkező háziiparosoknak adjon helyiséget, fűtést, világítást addig a pár hétig, a meddig a tanítás tart. Legfőleg két hónap alatt a földmívelésügyi miniszterium kiküldött háziipari tanítója úgy megtanítja az illetőket valamely alkalmas háziiparra, hogy öröm lesz nézni a munkájukat.

Néhány év múlva pedig a mustármagból terebélyes fa lessz: ez pedig a háziipari termelő szövetkezet, amikor a tagok rendes megrendelésre dolgoznak, háziiparukban ügyességre, gyorsaságra tesznek szert. Pénz áll a házhoz, az eddigi szűkös napok helyett jó kedv, nyugodt folyásu napok; a falu jóléte és népének megelégedése.

Egyelőre nem is kell hozzá más, csak husz ilyen jószándéku ember. De lessz-e hát ennyi, aki a maga boldogulására az ajánlott jó uton megindul?...

Voltaképpen elég lenne egy is, aki a többit lelkesíteni tudná.

— **Uj törvényjavaslatok.** Az igazságügyminiszteriumban több új törvényjavaslatlattal készülnek el őszre. Az országgyűlési képviselőválasztások feletti bíráskodásról szóló új törvény tervezete most van átdolgozás alatt, hasonlóképen a polgári törvénykönyv és a sajtó törvény revíziója. Az új büntető törvénykönyv tervezetéből az általános rész közkére kerül és véleményadás végett több szakférfiúnak megküldik; a különös rész öt szakférfiú közt megosztva, az őszszel kerül részletes kidolgozás alá. A büntető perrendtartás revíziójával megbízott egyik szakember tervezetet készített az esküdtbíróóság előtti eljárásra és a semmiségi panaszra vonatkozó rendelkezések módosításáról. Elkészült az igazságügyi szervezeti törvénykönyv tervezete is és legközelebb szétküldik bírálat végett. Elkészült az új polgári perrendtartással kapcsolatban az újabb bélyegtörvények,

az iparhatóságokról szóló törvénynek, valamint negyvenkét ügyviteli és hasonló természetű utasításnak a tervezete is. A hiteljogi törvényhozás terén egyelőre a részvényjogi kérdéseknek, valamint a biztosítási vállalatokra vonatkozó törvényes rendelkezéseknek reformja és a csődönkívüli megtámadásnak újabb szabályozása van küszöbön. Az új magyar váltótörvény javaslata már legközelebb a törvényhozás elé is kerül. Elkészült az egységes eirői és ügyvédi vizsgáról szóló törvényjavaslat, valamint a közveszélyes „hivatásszerű büntetésekről” szóló törvényjavaslat is.

Az istenadta nép.

Az ország közel három milliót kitevő önálló gazdasági üzemének 90 %-a kisbirtokos, 100 kat. holdon aluli birtoktest. Kétségtelen, hogy ennek a nagy embertömegnek, melyet ez üzemnek tulajdonosai és hozzátartozóik alkotnak, a boldogulása — az ország boldogulása.

Aki tehát ez apró egzisztenciák jólétének előmozdításával foglalkozik és fárad, országos ügyet mozgat és így azok a nagyjaink, mint néhai Károlyi Sándor a szövetkezeti mozgalom megindításával és Darányi Ignác sokoldalú népjóléti akciójával — országos érdekeket szereztek akkor, amidőn a „kisember” érdekeinek gondozására irányították a közfigyelmet s tömörítették elsősorban magukat a kis egzisztenciákat.

A „kisember” érdeke tehát szinte szálló igévé vált ma, ámde sajnos nem egy helyütt gunyos hangsúlyozással halljuk emlegetni. A „kisember” gondozására nincs szükség — mondják — mert annak van ma a legjobb helyzete, aránylag többet keres. A „kisemberért” fáradni nem érdemes, mert hálátlan, önző és cserbehagyja a legjobb jötevőjét. A „kisember” felvilágosítása, kereskedelmi kiképzése, szövetkezetekbe való társítása károsítja a kereskedelmet, — mondják a merkantilisták. A „kisember” istápolása, érdekeinek gondozása veszedelmes, mondja a szocialista, mert az elégedett „kisemberek” tömege legnagyobb akadálya a szocializmus terjedésének.

Mindezeknek azonban nincs igazuk, mert ha való az, hogy a nép gazdasági nevelése meggátolja annak kizsákmányolását s biztosítja anyagi boldogulását, ha csakugyan igaz, hogy a szövetkezetekben tömörült „kisember” a leghatalmasabb védbástya a szocializmus terjedése

ellen, ha csakugyan igaz, hogy a „kisembernek“ egybegyűjtött garasai azok a milliók, amelyek válságos időkbe az ország kimeríthetetlen erőforrását képezik — amint hogy ez mind igaz — akkor meg van adva az út, ki van jelölve az irány, amelyen gazdasági politikánknak haladni kell.

Bizonyos, hogy a néppel való érintkezés sok csalódást szül különösen azokban, akik gyors eredményekre számítanak, vagy a néphez leereszkedni, alkalmazkodni nem tudnak, vagy érdekösszeütközésbe jönnek, ami viszont a gazdasági életben elég gyakori. A nép bizalmának megnyerése, a nép vezetése és irányítása, a nép ügyeinek gondozása bizony igen-igen nehéz és mostoha feladat annak, aki munkájának fáradozásának jutalmát másban s nem saját megnyugvásában, saját meggyőződésében keresi, amely azt sugalja, hogy helyes uton jár.

Hálátlansággal, álnoksággal, csalánfintasággal bizony a köztéren mindenütt találkozunk, csak hogy ezt már másutt megszoktuk és csak a néppel való érintkezés terén találjuk újnak.

De ne csodálkozzunk ezen, ha figyelembe vesszük, hogy mennyit ront a népen a merkantilista uzsora, és pálinka, a szociálista szennyirodalom, és a pártpolitikai szenvedelem, amely mindhárom irányzat a népre, a tömegre apellált s nem mindig törekedett s legnemesebb tulajdonságainak fejlesztésére.

Nagy kár, hogy az állam népjóléti akciója szinte tüntetőleg mellőzi a gazdatársadalmi létező intézményeket, holott ezek segítségével a munka eredményesebb lenne. Így csak az a hit támad a népben, hogy mindent csak az állam ad és az állam adhat.

Ez ellen kell különösen tiltakozni azoknak, akiket a néppel való érintkezés folyamán csalódás ért, mert az ilyen eljárás a szükséges bizalom csiráit is elpusztítja és szinte lehetetlenné teszi a nép között való élest azoknak, akiket pedig foglalkozásuk odaköt s erre kényszerít.

A népre, a kisemberre, az erős, vagyonos, okos kisgazdára az országnak szüksége van, de szüksége van a gazdatársadalmi szervezeteknek a gazdatársadalom vezető elemeinek is, mert ma csak a tömegekkel lehet hatni és eredményt elérni. S miután az egész gazdatársadalomnak egységes az érdeke, egységes alapon is kell szervezkednünk, amely szervezkedésben azonban a vezérlő gondolat az kell, hogy legyen: a kisember érdekében.

Rubinek Gyula.

Tanuló felvétetik
Büchler Gábornál.

A négy utas.

Négy ember utazott a tengeren. Négy különböző tájékról a világnak söpörte össze őket a szél: különös emberek voltak. Az egyiknek kopasz volt a feje, a másiké dus fürtökkel ékes; egyiknek barna volt a bőre, másiknak hófehér; egyik durva darócba volt öltözve, a másik omló fehér lepelbe.

A világ négy sarkából indultak el, de mindegyikük egy cél felé igyekezett.

Szerettek volna beszélni egymással, de egyik se merte elkezdni. Mind a négy tapintatos, érzékeny lélek volt s nem akarta megsérteni a felebarátját.

De reggelenként, amikor biborosan, izzón és aranyosan fölkel az ifju nap, mindig találkoztak, mert ilyenkor mind a négy térdre borulva imádkozott az élő Istenhez, aki utaikat vezérelte.

Ugyanigy volt ez esténként is.

A darócba öltözött keresztény barát áhitatosan forgatta olvasóján a gyöngyszemeket, a dervis fölémelt karokkal fordult Allah sirja felé és mind a kilencvenkilenc szent nevét elmondta a Mindenhatóknak. A Bráma-imádó földreborulva imádkozott csöndben, mozdulatlanul; a buddhista pedig szakadatlanul a port csókolgatta.

Egy reggelen a dervis megszólalt végre:

— Kihez imádkoztok ti atyámfiak?

— Az Istenhez, — felelte a barát.

— Az Istenhez, — felelte a buddhista.

— Az Istenhez, — felelte a Bráma-imádó.

Szeretettel néztek egymásra és mint testvérek szorították meg egymás kezét.

De este, mikor az öreg nap szomorúan és fáradtan hunyta le a szemét — újra imába merültek mind a négyen. Feljött az ezüst-sarlóju hold s a dervis extázisban égve kiáltott fel:

— Az Ur jön felénk a tengeren! Fehér turbája csillog a holdfényben.

— Ne beszélj barátságokat! — mondta bosszusan a barát. — Hogy láthatsz a fején turbánt! Töviskorona van a homlokán és kereszt a kezében.

— Mind a ketten tévedtek! — kiáltotta izgatottan a Bráma-imádó.

— Az Ur lótuszvirágkoszorút visel a fején, halovány, illatos, szent virágokat — amik ezerszer szebbek, mint a ti turbántok és töviskoronátok!

— Piszkos népség! Alávaló hazug banda! — rikácsolta a buddhista. — Mind hazudtok! Hát nem tudjátok, hogy az igaz Isten omló fürtöket visel, a fürtjeiről apró ezüst csengetyűk lógnak le... s a csengetyűk szent dalokat muzsikálnak édesen...

Nem folytathatta tovább mert a dervis öklével az arcába vágott s a másik kettő is dühösen villogó szemmel, ütésre emelt kézzel nézett rá...

— **Miniszter a tanoncokért.**

A kereskedelmiügyi miniszter a napokban rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz a tanoncok iskoláztatásának kijátszása miatt, mert tudomására jutott, hogy egyes mesterek tanoncaikat az iskolába járás kikerülése végett hamarabb felszabadítják. Elrendeli a miniszter, hogy a tanoncokat a szerződésben megjelölt idő előtt felszabadítani nem szabad. Az iparhatóságnak ezt meg kell akadályozniok. Ha a mester

akarja is és az ipartestület beleegyezését adja, az iparhatóságok nem adják ki a bizonyítványt a tanoncidő lejárta előtt, ami nélkül a felszabadítás érvénytelen és a tanoncokat az iskolából büntetés nélkül nem lehet elvonni. Az új rendelkezésnek bizonyára sokan nem fognak megörülni az iparosok közül. A haladottabb gondolkozású iparosok beláthatják, hogy ez erélyes intézkedésre szükség volt már a magyar iparosság színvonalának emelése szempontjából is. A miniszter a rendelet végén foglalkozik az iskolai mulasztásokkal is. Ugyanis a mulasztásokért csak iparhatóságok vonhatják felelősségre az iparosokat és nem ipartestületek, másodfokon az alispán, harmadfokon pedig a kereskedelmi miniszter.

A házasság.

A modern szociológusok rég tisztában vannak azzal, hogy a civilizált emberiség szaporodásának legnagyobb akadályai ama nehézségek, melyek a házasságra lépés körül felmerülnek.

Nincs már úgy, mint volt hajdan, hogy a házasság megkötéséhez elegendő volt az ifju és a leány benső vonzalma. Az élet — a maga rideg valóságában — arra int, hogy az egész életre szóló frigy megpecsételése előtt a házaspár és a házasságból esetleg származó gyermekek megélhetéséről, emberi számítás szerint, gondoskodás történjék.

A változott viszonyokkal — más lett maga a szerelem is, mely immár a tulnyomóan legtöbb esetben megszűnt szenvedély lenni.

Hallunk ugyan hébe-korba olyan szerelemről, amely mindjárt az első pillanatban támadt. A materiális világ többsége azonban ezt már meseország bűbájos körébe száműzi. Azonban mint minden regének alapját egy valóban megtörtént dolog képezi — de amennyire időjárástól egy kéz a másik után mindenféle tarka-barka mesés cicomát aggat, elannyira, hogy eredeti alakjából egészen kivetkőztetik — épp így áll a dolog „az első pillanatban támadt szerelem“-mel is, oly sokat, annyi csodásat, mesés beszélték róla, hogy most már létezésében csak a gyermekded szívek és a költők hisznek.

Mai társadalmi életünk nagyon megkönnyítette a nő és a férfi közti ismeretkötést s mégis mily nehéz a két fél közti örök szentfrigykötés! Egy szegény leánnyal egybekelni, a mai világ felcsigázott igényeivel szemben, úgy a felső, mint a középosztályban a legkomolyabb kérdés mindenkor.

A kedves viszony igen sokszor csak egy télen át tart. Kivirul a fényes táncteremben csillogó gázfénynél, de nemsokára beköszön a verőfényes tavasz, behatol a szívbe, az álmodozást, ábrándozást követi a kijózanodás s vége mindennek. A fiatal ember báli keztyűjével elveti alig támadt szive vonzalmát is: „hisz úgy sem lehet belőle semmi“ — egy szegény hivatalnok és egy szegény leány!

Egy koldusból kettőt és talán többet is! Balgaság! Bolondság!

Csak azok, kik az életet poetikusan szeretik felfogni, de mindig csak akkor, ha mások és nem a maguk sorsáról van szó, kárhöz-tathatják ezért a fiatal embert. Az élet arra kényszerít bennünket, hogy az adott viszonyokkal reálsan számítsuk, ha fürgetegében elveszni nem akarunk. Már pedig bünt követ el az, aki a maga nyomorát szándékosan ráerőszakolja a jövőre nemzedékre. Az anyagiaknak ez esetben le kell győzniök az ideális eszméket, s a komolyan gondolkozó fiatal embernek nem szabad foglalkoznia a szerelem költészetével ha kárt nem akar tenni önmagában és a társadalomban.

Ez az igazság az mely komolyan aggaszthat mindenkit, a kire nézve a társadalom nagy kérdései nem különböznek. A nehéz megélhetési viszonyok így nemcsak a jelenre, hanem még a fokozottabb mértékben hatnak ki a jövőre is. Már ezért is minden lehető el kell követnünk, hogy a kis emberek anyagi gondjait megapasszuk.

A házasság szentély. Minden baj, mely reáharul, baja egyszersmind társadalomnak, a közérkölciségnek is. Már pedig beláthatatlanok azok a következmények, melyek a házasságkötések nagy mérvű megcsappanásával beállhatnak. Ezeket meg kell előzni és gondoskodni arról, hogy a házasság élet lehetővé tétessék azok számára is, kiknek a sors nem mind a két kezével juttatott a földi javakból.

— Fényképező automata.

Egy fiatal angol föltaláló, Harry Wolff, olyan automatát készített, amely pénzdarab ledobása után az automata előtt álló embert lefényképezi és három perc múlva szép sorjában száz darab levelezőlap alakú fényképet ont ki magából. Az automata rendkívül bonyolult. Szerkezetéből a hír annyit árul el, hogy a pénzdarab leesése villamos áramot zár, amely azután megindítja az egész folyamatot. Az automatán megszólal egy csengő és kis üvegtáblán belülről megvilágítva megjelennek a következő szavak, a melyeket a fotografusok is szoktak intézni a kliensiekhez:

— Kérem, tessék a fejét jobbra fordítani és barátságosan nézni!

Másik csengő szava után újabb kérelem jelenik meg az üvegtáblán:

— Kérem, tessék nyugodtan viselkedni!

A következő pillanatba lámpa gyulad ki, amely a lefotografálandó embert megvilágítja, aztán néhány másodperc múlva megtörtént a fölvetel, a lámpa elalszik és három perc múlva alul egy nyilvános szép sorjában kezdenek kihullani a fényképek. Nehézségeket okozott az automatában a fénykép megfürdésének kérdése, de sikerült ezt is tökéletesen megoldani, úgy hogy minden egyes fénykép külön fürdőt kap és ilyen formán mindegyik kép egyaránt szép és tiszta. Az előhívott fénykép szárítását egy kis lemez végzi, amelyre a fénykép rá esik és amely tizenkét másodperc alatt ezerszer fordul meg tengelye körül.

HIREK

— Ünnep a pusztaszeri Árpád-egyesület, amelynek elnöke Becsei Károly dr., Szeged város volt országos képviselője, minden évben kegyeletes ünnepet szentel a honalapító Árpád-fejedelem emlékének. Az egyesületnek nemzeti érzés ápolásán kívül kegyeletes célja az hogy a szeri pusztán, ahol Árpád-fejedelem alkotmányt adott népének, monumentális Árpád-templomot emelhessenek. Pallavicini Sándor őrgróf, a százezer holdas Mindszent-algyői hitbizomány birtokosa, a szeri monostor helyét két hold parkirozott területtel már átengedte a szent célra s további támogatását is megígérte. Ezenkívül legközelebb országos gyűjtést is indítanak az Árpád-templom építési költségeire. A vasárnapi ünnepre több ezren zárandokoltak el a szeri pusztára. Az Árpád emlék előtt oltárt emeltek, amelynél a szegedi nép régi egyházi énekeket zengett majd Várhelyi József szegedi kanonokplébános mondott tábort misét. Ennek végeztével ezek ajkán zendült fel a Himnusz, majd Kun Béla országgyűlési képviselő mondott ünnepi beszédet. Zseny József halasi földbirtokos záróbeszéde után a Szózat zsolozsmájának elénekülésével fejezték be a lelkes ünnepet.

— **Halálozás.** A csongrádi közelet egyik tevékeny s képzett tagja, Moletz Lajos dr. ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tag, vármegyei tb. főügyész, a nőegylet főtitkára hunyt el 40 éves korában. Temetése csütörtökön volt nagy részvét mellett s Szentesen a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

— **Elmaradt a szegedi országos kiállítás.** Szeged városa már régebben elhatározta, hogy 1914-ben országos kiállítást rendez. A terv azonban nem keltett különösebb rokonszenvet az ország kereskedői és ipari köreiből és most, hogy a balkáni háború folytán a gazdasági viszonyok annyira megnehezültek, a város — mint értesülünk — egészen elejtette a kiállítás tervét.

— **Kedvezőtlen szüreti kilátások.** Szüret előtt most jelent meg a szőlészeti felügyelők utolsóelőtti jelentése, amely sötét színben tünteti fel a szüreti kilátásokat. Mindössze öt kerületben várnak még most is közepes (de nem közepesen felüli) termést, a többi tizenhét kerületben a szüret csak közepesen aluli vagy rossz lehet. Minőség tekintetében viszont a kilátások nem rosszak és itt minden attól függ, hogy a közmondásos szép magyar szeptember hogyan fog az idén viselkedni. Ha tartósan száraz és meleg lesz, úgy bár kevés, de sok helyen kiváló minőségű bort szüretelhetünk, ha viszont a hűvösre talál fordulni az idő és a korai rothadás, vagy fagy köszönt be, úgy az idej kvalitás alig fog a tavalyinak is felelté állani. Annyi bizonyos, hogy ma

már a korai és középkorai borszőlőfajták előbbre vannak, mint tavaly ilyenkor és két-három olyan meleg idő, mint aminő most két hét óta tart. Minőség tekintetében némileg kárpótolni fogja a mennyiségbeli veszteséget, feltéve, ha az árak is ehhez fognak alkalmazkodni.

— **Nem lép életbe az új adótörvény.** Még élénk emlékezetben van az az országos felháborodás, mely a kormány ellen irányult, amikor életbe akarták léptetni az új adótörvényeket. A közvélemény nyomása alatt ez évről el is halasztották a törvények életbeléptetését. Ugy látszik azonban, hogy még mindig nem mérészi ezt megtenni a kormány, mert a szegedi pénzügyigazgatóságot most átiratban értesítette a kerületébe tartozó városokat, hogy az új adótörvényeket jövőre nem fogják életbe léptetni.

— **Óvónók öröme.** Az új iskolai tanév beálltával az 1891. évi óvónői törvény cikk reformálásával egy új törvény lépett életbe, mely az óvónók fizetésrendezésén kívül igen sok üdvös dolgot foglal magában és többféle sérelmeket szüntet meg, ami pl. az óvónókat a családi pótlék nyújtásánál is érte. Az új törvény kimondja, hogy az óvónó állami, illetve köztisztviselő; ugyanazon kedvezmények és pótlékok illetik meg, mint más tisztviselőt. Igen méltányos intézkedése az új törvénynek az is, hogy a fizetésrendezésnél 1893. évtől számított szolgálati idő után, az évi július hó 1-től kezdődő hatállyal, a községi, vagy bármily jellegű óvónókat az államiakkal egy fizetési fokozatba és előhaladásba osztotta be. Igaz, hogy a törvény eme rendelkezése a községekre nagy terheket ró, mert az eddig gyengén fizetett községi óvónók fizetése igen jelentékenyen emelkedett, azonban amely községek ezen új terheket viselni nem bírják, úgy a törvény intézkedése alapján kérhetik ez év november 30-ig az államsegélyezést.

— **Templomot árvereznek.** Megtörtént Amerikában, hogy a Connswilti római katolikus magyar templomot elárverezték s augusztus 2-ika óta csak nagy könyörgésre kaphatják meg a kulcsot idegenbe szakadt véreink, ha imádkozni akarnak. Egy bank árvereztette el, amelynek 1540 dollárnyi váltókövetelése volt s erre a tartozásra az egyház eddigi vezetője huszonegy hónap óta egy fillért sem törlesztett, sem kamatot nem fizetett. Visszaváltható azonban a templom 3600 dollárért, amely összeget adakozás útján akarják előteremteni. A pittsburgi megyéspüspök maga ezer dollárt ajánlott fel, a többinek az egybegyűjtésére. Kovács Kálmán plébános adott ki hosszabb könyörgő felhívást az amerikai magyar sajtóban, többek közt az amerikai Magyar Népszavában, amely Newyorkban jelenik meg, közlik ezt a felhívást, mint nevezetes dokumentumát annak a küzdelemnek, amelyet az Amerikába kiszakadt magyarság folytat az existenciájáért.

— **Apad a Tisza.** Az unalmas-ságig hosszadalmas apadása volt ez évben a Tiszának. Hónapok óta előntve tartja a hullámtereket és bénítja meg a tiszai közlekedést. Az elmúlt héten azonban immáron komoly apadásnak indult az idáig magasságban egyedül álló nyári áradás. Mai napon elérte ismét a hat métert. Előtűnedeznek lassankint a partok. De láthatóvá válik a roppant kár is, amit a tartós ár okozott a hullámterei gyönyörű szőlőföldekben és gyümölcsösökben. Bizony siralmas kép ez. A szőlőtőkék és gyümölcsfák nagy része elpusztult. Megsemmisült a sok évi emberi fáradság gyümölcse. Az áradás okozta iszap vastagon borította el a máskor buja hullámterei legelőket, kaszálókat. Isten tudja, mikor bír a fű a mély iszap alól előbujni. Megszenvetkedtek az előtéri fűzfák is, amelyek pedig egyébként sokáig tűrik, sőt szeretik a vizet. Bizony, ezekből is sok kiszáradt. Dacára, a kiszámíthatatlan sok kárnak, mégis várjuk az ujulást, az ifjehodást, ami bizonyára el is következik az étellel küzködő emberiség szorgalma nyomán.

— **Hányszor volt napos idő egy év alatt?** Egy figyelmes gazda, aki az időjárásról naplót vezet, jegyzetei nyomán megállapította, hogy a múlt év 26-tól ez évi augusztus 26-ig mindössze 57-szer történt meg, hogy a nap egész napon át sütött. 308 napon át pedig borult volt az ég vagy esett az eső, vagy a hó.

— **Merénylő férj.** Tamás István makói embert két esztendővel ezelőtt otthagya felesége és a bíróság Tamás Istvánt nőtartásra ítélte. Nagyon bántotta ez Tamást s emiatt többször nagy jeleneteket rögtönözött feleségével, ahol csak előkaphatta. Tavaly egy alkalommal nagyon megverte. Hat hónappal ezelőtt egyszerűen megtagadta a nőtartási díjak fizetését. Felesége ezért perrel támadta meg s tegnap ki is ment az asszony ügyvédje a végrehajtóval foglalni. Ez aztán végleg elkeserítette az embert. Valahonnan revolvert kerített. Felkereste az asszonyt és először kérte, menne vissza hozzá, szakadna vége a sok pereskedésnek. Mikor aztán az asszony megtagadta a férj kivánságának teljesítését az elkeseredett férj revolvert vett elő s azzal rálőtt az asszonyra. Az asszony nyomban összeesett. A szomszédok fogták le a merénylőt. A súlyosan sérült asszonyhoz pedig orvost hívtak, ki kezelés alá vette. Az asszony állapota rendkívül súlyos s aligha hever ki a gyilkos merényletet.

— **Krumpli-szüret.** Régen volt a környéken oly bőséges krumplitermés, mint ez évben. Fekete föld, avagy homok, rét és parti földek egyaránt ontják az Isten áldását. Katasztrális holdankint 90—110 métermázsányi területeink vannak. Sokan a gazdák közül alig bírnak a nagy termésnek helyet adni. De meg van a panasz is. A krumpli az esők következtében lédúsabb a szokottnál. Erős szikkasztást kíván. Ha ezt nem kaphatja meg, nagyobb garmadában vagy zsákban miha-

mar rothadásnak indul. Ezért mindenki szeretne a fölöslegtől már most megszabadulni. A nagy kínalat aztán megrontotta az árakat. A legszebb válogatott áru 4—5 koronánál drágábban alig értékesíthető. Így sincs rá komoly vevő. De inkább legyen így: sok burgonya, alacsony árak, mint megfordítva. Mert a mai rossz kereseti viszonyok között a télen bizony sok helyen ez a sokaktól megvetett krumpli segíti majd el-tartani a számosabb tagu családokat.

— **Szerencsétlenség a gépnél.** Folyó hó 5-én A. S. cséplőjénél Kacziba Lajos alkalmazott Csanyteleken ahol csépeltek szerencsétlenül járt. Ugyanis vigyázatlanság folytán a gép elkapta a bal karját és könyökig leszakította. A szerencsétlenül járt 22 éves embert Szentesre vitték a kórházban ahol ápolás alá vették.

— **Állandó mozi.** Igen életrevaló eszme megvalósításán fáradozik most Bertók János vendéglősünk. Arról van szó, hogy a legközelebbi napokban egy minden tekintetben modern, legújabb konstrukcióju gépekkel felszerelt állandó mozit állít föl. Miután ez a mozi villanyvilágításos berendezéssel bír és műsora is fővárosias lesz, alapos a remény, hogy Bertók bátyánk vállalatát a szórakozni vágyók tömegesen keresik fel. Értesülésünk szerint az új mozi a jövő vasárnap fog bemutatkozni, Mindszenten eddig még sohasem látott pazar műsorral.

— **Disznótör lopott bor mellett.** Ifju Dóczy József és tizenhárom társa állott tegnap vádlottként a szegedi törvényszék első büntető tanácsa előtt. Azzal voltak vádolva, hogy különböző időközökben, a padláson keresztül bemásztak Kopasz Mártonnak Szatymaz 258. számú tanyájába, ahonét nagyobb mennyiségű bort loptak el. A lopott borhoz azután disznótort csináltak és ott elitták. Kopasz a múlt év novemberében rájött a tolvajlásra és feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen a csendőrségen. A csendőrök hamarosan ki is nyomozták a tetteseket. A mai tárgyaláson Pókay Elek elnökölt. A vádlottakat Biró Sándor dr. ügyvéd védte. A bíróság fél négy órakor hirdette ki az ítéletet, amely szerint ifj. Dóczy Józsefet tizenöt napra, Lovas Józsefet egy hónapra, Dóczy Istvánt hét hónapra, Mészáros Györgyöt és Joó Lajost egy-egy hónapra, Kormányos Istvánt hét, Kormányos Mihályt három, Csikós Illést négy, Benedek Antalt nyolc napra ítélte. A többi vádlottakat a bíróság felmentette.

— **A szerelmes sógor.** Hajós Imréné született Bózsó Etel huszon-négy éves szentesi asszonynak régebbi idő óta udvarlógatót sógora, Beleznay András földműves. Az asszony, aki legjobb egyetértésben élt férjével és gyermekeivel, természetesen hallani sem akart sógorának szerelmi ajánlatairól. 1911 december huszonnegyedikén Beleznay beállított Hajósékhoz. Az asszony egyedül volt odahaza, amit Beleznay arra használt föl, hogy karonfogta sógornőjét.

— Menjen innen sógor — rivallt

rá az asszony — mert baj lesz. Beleznay azonban nem tágitott, mire Hajósné fölkapott a szekrényről egy bögrét, amelyben a mosáshoz elkészítve zsirszóda állott és a sógor arcába öntötte. Beleznay jajgatva menekült ki a szobából, az asszony utána futott és a még megmaradt mérges folyadékot sógorának szemébe öntötte. A zsirszóda Beleznay mindkét szemét kiégette. Az eljárás úgy Hajós Imréné, mint anyósa özvegy Hajós Sándorné ellen megindult, akit felbujtással vádolt az ügyészség. A szegedi törvényszék a múlt év őszén megtartott főtárgyalásán a fiatal asszonyt hat hónapi börtönrre ítélte súlyos testi sértés büntetése címén. Az anyóst ellenben fölmentette. Felelősség folytán került pénteken az ügy a szegedi tábla elé. Hajósné azzal védekezett, hogy női becsületének megvédése készítette tettének elkövetésére. Beleznay azonban azt vallotta, hogy Hajósné, anyósával tervszerűen készítette elő az esetet, amely egész életére nyomorékká tette. Igazolására kérte kihallgatni Antal Andrásné szentesi asszonyt, aki előre tudott Hajósné tervéről. A tábla hozzájárult a bejelentett tanu kihallgatásához és evégből elnapolta a tárgyalást.

— **Szórakozott védő.** Történet a szórakozottságról, amely azonban kivételesen nem egy tanárral esett meg, hanem egy fiatal ügyvéddel, aki szenvedélyes tarokkpartner.

A fiatal fiskális minden szabad idejét a tarokkasztalnál tölti. Barátai körében nem is hívják másképpen, mint dr. Pássznak, mert minduntalan ezt a szót használja: pássz. Ez már valósággal szavajárása lett és nem tudja, hogy mikor mondja a hozzá intézett kérdésekre:

— Pássz!
Az ügyvéd urnak legutóbb főtárgyalása volt. A vádlott, akit ő védett rosszul állott, a tanuk mind ellene vallottak.

Az egyik tanut különösen sokáig kérdezték, a bíróság, az ügyészség és a védők.

Végre az elnök megkérdezte a mi tarokkista fiskálisunkat:

— Az ügyvéd urnak van még kérdése?

Mire a védő lemondóan intett a kezével és csak ennyit mondott:
— Pássz!

— **A föld legjobb tápláléka.** A növényzet által elvont nitrogént, mely a leghathatósabb és legdrágább növényi tápanyag, istálló- és zöldtrágyaképes talajban nagy tömege él azoknak mikroorganizmusoknak, amelyek a levegő szabad nitrogénjét képesek nitrogén vegyületek alakjában lekötni úgy, hogy egy hektáron évenként 20—100 kg.-al gyarapítják a talaj nitrogén tartalmát. E talaj baktériumok azonban csak az oly talajokban képesek gyorsan tovább szaporodni és intenzív életműködést kifejteni, amelyek mindennemű ásványi tápanyagot elegendő mennyiségben tartalmaznak. Legfontosabb ezek között a méz és foszforsav, amelyek hiányában a talajbaktériumok életműködése jóformán teljesen megszűnik. Magyarországon azonban az egyoldalú gabonatermesztés és az elégtelen trágyázás miatt a szántóföldi talajok foszforsav tartalma és ezzel a talajbaktériumok életműködés erősen csökkent, amely körülmény sok helyt a termőképesség lassu, de állandó hanyatlását okozta. Innét van, hogy egyébként kitűnő földeken, ame-

lyek azonban emberemlékezet óta istállótrágyázva nem voltak, bőséges szuperfoszfátózással a talaj termőképességét sikerült tetemesen emelni. A szuperfoszfátózással tehát nemcsak a talaj foszforsav, hanem közvetlen annak nitrogén készletét is gyarapítjuk, ezzel némileg az istállótrágya szükségletét is csökkenthetjük és ez adja meg nálunk a foszforsav trágyázás igazi jelentőségét.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

OLOSZKAI HORVÁTH ANTAL.

Horváth Antal grafikai műintézete, Mindszent.
Telefonszám: 9.

Dr. Genersich Margit

hmvásárhelyi szemész-főorvos szabadságáról visszaérkezett és működését megkezdte!

Rendel: d. u. 2 órától 4 óráig
Kódmező-Vásárhelyen

Ferenc József sugár-út 2. sz. emelet.

AZ EST

a legjobb magyar napilap.

Hirei frissek és igazak!

Közgazdasági rovata a gazdasági élet minden mozzanatáról számot ad, sportrovata a sport minden ágának eseményeiről híven beszámol.

A bel- és külföld napi eseményeit

a legmegbízhatóbb tudósítók távirati és telefonjelentései alapján leghamarabb közli.

AZ EST

megjelenik a fővárosban déli 1-kor és szétküldetik az egész országba.

Ára 6 fillér.

Eladó vendéglő és ház

Mindszentben, a főútnál levő nagyvendéglőmet összes berendezéssel, házzal együtt — más vállalat miatt — örökáron eladom, esetleg haszonbérbe kiadom.

A vendéglő áll: 1 nagyterem, 1 kisterem, 1 söntés, üvegezett folyosó, fűtött kerthelyiség, szalétti, fedett kuglizó, 2 tekeasztal (egyik új); továbbá 6 szoba, 1 téli és 1 nyári konyha, éléskamra, magtár, jégverem (jéggel), istálló, göré, 2 nagy pince, stb., stb.

Saját acetylen világítás! Vizvezeték a házban!

Komoly vevőknek, vagy bérbe venni szándékozóknak szívesen ad bővebb felvilágosítást a tulajdonos:

Zánthó Kálmán vendéglős, Mindszent.

Az újtelepen levő teljesen újonnan épült házamat is eladom, vagy haszonbérbe kiadom!

Kis hirdetések

lapunk kiadóhivatala 1 koronáért közöl. — Ilyen hirdetés legfeljebb 30 szó terjedelmű lehet. Azontul minden egyes szó 6 fillérbe kerül.

Lucza József vegyirtisztító és kelmefestőgyára, Szeged

Alapítva: 1902-ben. Főüzlet: Laudon-utca 9. Telefonszám: 994. Fiókiüzletek: Gizella-tér 3. (Telefon 1055.) és Szent-György-utca 10. (Telefon 1281.) Vidéki fiókok: Zenta, Fő-tér; Kódmező-Vásárhely, Szegedi-u. 8. szám.

Vegyirtisztító- és kelmefestő-gyáram a mai kor igényeinek teljesen megfelelően an berendezve és miután a modern technika legújabb gépei rendelkezésre állanak, azon helyzetben vagyok, hogy a legkényesebb ízlést igénylő és szakmámba vágó munkát mindenkinek teljes megelégedésére módomban áll azonnal teljesíteni, illetőleg szállítani. M. kir. szabadalmazott tisztítószereimmel felülmulthatatlan kivitelben vegyileg tisztítok: uri-, női- és gyermekruhákat, tisztí egyenruhákat, himzést, butorszövetet, szőnyeget, csipke- és szövettüggönyöket stb., stb. Külön kalaptisztító-osztály, hol kizárólag férfi- és női-kalapok tisztításával és festésével foglalkoznak. — Minta-festészet és plissirozás varrodáknak és kereskedőknek. A tisztításra átadott férfiruhák gondosan kijavítatnak szabó-osztályomban. — Gyász esetben szövet- és selyemruhák, valamint férfi-öltönyök soron kívül festetnek egész feketére. — Különlegesség: struccotlak vegyileg tisztítása, festése és gondóritése. Vidéki rendelések főüzletemben a legnagyobb figyelemmel intézettek el. Részletes felvilágosítással készséggel szolgálok.

Szíves megrendeléseket kér

Lucza József, vegyirtisztító és kelmefestő.

Jó munkáért elismerőlevelek az ország minden részéből!

Tisztán és világosan fogadja el, ha szappant vesz, hogy

KOLOZSVÁRI (HEINRICH-féle)

- Glycerin szappan
- Tojás „
- Mandula „
- Márvány „

A kolozsvári gyógyszappan-gyár azért lett világhírű, mert a legdrágább és teljesen ártalmatlan anyagból készíti szappanait.

Művészi képeskártyák

csupa sláger újdonságok! Legnagyobb választékban kaphatók

Horváth Antal papírárusnál Mindszentben.

Divatos levélpapírok nagy raktára

Vizit-

fénykép 3 darab 3 korona Horváthné fényképezési műtermében Mindszentben

MODERN BÉLYEGZŐT

ruggantából vagy rézből hivatali, kereskedelmi v. magánhasználatra, kiváló anyagból, legtartósabb és legszebb kivitelben olcsó áron és bérmentve szállít **HORVÁTH A.** gummibélyegzőgyára Mindszent

Milliók használják

Köhögés

rekedtség, hurut, elnyálkásodás, görcs és számarköhögés ellen a

Kaiser-féle mellkaramellákat a három fenyővel.

6100 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány orvosoktól és magánosoktól kezességet nyujtanak a biztos hatásról.

Kiváló jó hatású és kellemes ízű bonbon.

Csomagja 20 és 40 fillér. Doboza 60 fillér.

Mindszentben kapható: Katona István gyógyszerárában és Korom Sajos kereskedésében.

Egy jó, ügyes fiu

tanulónak heti fizetéssel felvétetik Horváth Antal papírkereskedőnél.

Vizmentes ponyva

lehetőleg nagy alakú, megvételre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban.

Sziléziai dió-koksz a mindszent vasutalómásknál kimérve és átadva métermázsánkint 4 korona 80 fillér	Felaprózott tüzifa kiváló jó minőségben, házhoz szállítva métermázsánkint 2 korona 80 fillér	Nagy darabos porosz cséplőszén métermázsánkint 4 korona
--	--	---

Kardos vásártéri gőzmalma és fakereskedése, Mindszent.